

לא הק' כבש בבקר יקריבו בה"ע
 בד"א שלא נתחנך המזבח

ששנינו במשנה, שרבי שמעון אומר שאם
 לא הקטירו קטורת בבוקר, כולה היתה

קריבה בין הערביים שאין מחנכין את מזבח הזהב אלא בקטרת הסמים.
 הגמרא שואלת, מי הזכיר את חינוך המזבח? ואומרת הגמרא שיש
 להשלים את החסר ולשנות במשנה לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו
 בין הערביים. במה דברים אמורים? שלא נתחנך המזבח, אבל אם נתחנך
 המזבח יקריבו בין הערבים. אמר רבי שמעון, אימתי? בזמן שהיו אנוסין
 או שוגגין, אבל אם היו מזידין, לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין
 הערבים. לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערבים⁵⁹⁷.

הכהנים שפשעו לא יקריבו ובקטורת
 שאינה מצויה ומעשרת לא יפשעו

כמו ששנינו בברייתא שלומדים שאם לא
 הקריבו תמיד של שחר לא מקריבים תמיד של

בין הערביים מהכתוב בפרשת תצוה: "אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר
 וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים" שני בין הערבים ולא ראשון
 בין הערבים. במה דברים אמורים שלא נתחנך המזבח, אבל אם המזבח
 נתחנך אפילו ראשון בין הערבים⁵⁹⁸. אמר רבי שמעון אימתי? בזמן שהיו
 אנוסין או שוגגין, אבל אם היו מזידין, לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו
 בין הערבים, לא הקטירו קטרת בבוקר יקטירו בין הערבים⁵⁹⁹. ושואלת
 הגמרא האם המזבח יהיה בטל ולא יקריבו את התמיד בין הערבים מפני
 שקונסים את הכהנים שפשעו ולא הקריבו את התמיד בבוקר?! ואמר
 רבא שרבי שמעון אמר שהכהנים שפשעו ולא הקריבו את התמיד לא
 יקריבו תמיד של בין הערביים, אבל כהנים אחרים מאותו משמר יקריבו
 אותו. אבל אם לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערביים, כיון
 שהקטרת הקטורת אינה מצויה⁶⁰⁰ והיא מעשירה והיא חביבה על הכהנים

597 רש"י פי' שאמר את טעמו של ר"ש, ומ"מ הק' חינוך מאן דכר שמייה מעולת התמיד. ותוס' שואלים שבחסורי
 מיחסרא משמע שמחזור על ד' חכמים ומכאן חכ' מודים בחינוך, ועוד מנין שהוא היה שלם. תוס'.

598 אבל נתחנך יקריבו כבש אחד דוקא ולא שנים ממה שלא שנו וב' היו קריבים לר"ש אע"ג שלגבי קטורת קרב
 כולה אינו דומה כלל. תוס'.

599 כמו ששנו את הטעם דלא שכיחי דפשעו בה ולכן לא קנסו אותם. רש"י.

600 שהתמיד הוא עולה ואע"ג שאינה קרבה אלא פעמיים היום יש עולות אחרות שקרבות כל יום. ולכן אינה
 חביבה עליהם ויפשעו ולכן קנסום. אבל קטרת לעולם אין אלא ב' פעמים ביום. ל"א לא שכיחא באדם אחד כמו
 שא' במסכת יומא (דף כו) מעולם לא שנה אדם בה. רש"י.

תנאים נח' אם מקדשים את המזבח
 בקטורת של שחר או של בין הערביים
 למדנו במשנה, שמחנכים את מזבח הזהב
 אלא בקטרת הסמים של בין הערביים.

הגמרא שואלת ממה ששנינו בברייתא, שמקדשים את מזבח הזהב
 בקטרת הסמים של שחר? ואומרת הגמרא שתנאים נחלקו אם מחנכים
 את המזבח בקטרת של בין הערביים או בקטרת של שחר. ואמר אביי
 שמסתבר כמי שאמר שמזבח הזהב מתחנך בקטרת הסמים של בין
 הערביים מהכתוב: "בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר בְּהִיטִיבוּ אֶת הַנֶּרֶת יְקַטְרֶנָּה". אם
 לא הדליק בערב במה הוא מטיב את הנרות בבוקר?, הרי ההטבה היא
 נקוי הבזיכים מהדשן של הפתילות. והרי הקטרת הקטורת בערב נעשית
 בזמן הטבת הנרות? ומי שאמר שמזבח הזהב מתחנך בקטרת הסמים של
 שחר, לומד שמזבח הזהב מתחנך בקטרת הסמים של שחר ממזבח העולה
 שמתחנך בתמיד של שחר.

מנורה אינה מתנכח ומקדשת אלא
 בהדלקת נרות בה"ע
 שנינו במשנה, שלא מחנכים את השלחן אלא
 בלחם הפנים בשבת בחול. משמע, שאם

יסדרו את הלחם ביום חול השולחן אינו מתחנך אבל הלחם מתקדש.
 שואלת הגמרא, והרי בפרק שתי הלחם שנינו שסידור הלחם אינו מקדש
 את הלחם אלא בשבת? ואומרת הגמרא שהתנא של המשנה בא להשמיע
 שהשולחן אינו מתחנך אלא בלחם הפנים בשבת, מפני שהחינוך
 והקידוש של השלחן הם בשבת. כמו ששנינו בסיפא ולא את המנורה
 אלא בשבעה נרותיה בין הערבים, ומנורה אינה מתנכח ומקדשת אלא
 בהדלקת הנרות בין הערביים.

הנשיאים הביאו קטורת בהוראת שעה
 ושוב לא באה אלא על מדי הזהב
 תנו רבנן, זו היא קטרת שעלתה ליחיד על
 מזבח החיצון והוראת שעה היתה, ושוב

לא היתה באה על מזבח החיצון. והיכן נאמרה? אמר רב פפא בקטורת
 הנשיאים "בַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת". ושואלת הגמרא על
 מה ששנינו בברייתא שיחיד אינו מקריב קטורת על המזבח החיצון, האם
 יחיד מקריב קטורת על המזבח הפנימי?! וקשה ממה ששנינו בברייתא

601 תוס' כתבו שעיקר הטעם משום דלא שכיחא שבפ"ב דיומא (דף כו.) מוכח מהכ' "וכליל על מזבחך ברך ה'
 חילו" שגם עולה מעשירה. תוס'.

יכול יהיה יחיד מתנדב ומביא כיוצא בה, קטורת נדבה, וקורא אני בה: "מוֹצֵא שְׁפָתַיךָ תִּשְׁמַר וְעֵשִׂיתָ בְּאֲשֶׁר נְדַרְתָּ"⁶⁰²? תלמוד לומר: "לא תֵּעָלוּ עֲלָיו קְטֹרֶת זָרָה". יכול יחיד לא מביא, שאין מביא חובתו כיוצא בה, אבל ציבור שמביאים חובה כיוצא בה פעמים בכל יום יביאו קטורת נדבה? תלמוד לומר "לא תֵּעָלוּ" אפילו רבים. יכול לא יעלו על מזבח הפנימי, אבל יעלו על מזבח החיצון? תלמוד לומר: "וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת קְטֹרֶת הַסַּמִּים לְקֹדֶשׁ כָּכֵל אֲשֶׁר צִוִּיתָךְ יַעֲשׂוּ", אין לך אלא מה שאמור בענין⁶⁰³!

רפ"א אפ' יחיד אינו מביא קטורת על המז' החיצון
 אמר רב פפא, שהתנא אומר שלא רק ציבור אינם מקטירים קטורת על המזבח החיצון, מפני שלא מצאנו קטורת על המזבח החיצון. ולא רק יחיד אינו מקטיר קטורת על המזבח הפנימי שלא מצאנו שיחיד מקטיר קטורת על המזבח הפנימי. אלא אפילו יחיד אינו מקטיר קטורת על המזבח החיצון אפילו שמצאנו הקטרת קטורת ליחיד על המזבח החיצון בנשיאים, מפני שהיתה הוראת שעה.

משנה

מנחת מחבת שכהן גדול מביא בכל יום⁶⁰⁴, לא יביא חצי עשרון בבקר מביתו וחצי עשרון בערב ואפילו שקריבה לחצאין. אלא מביא עשרון שלם וחוצהו, ומקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים. כהן שמביא מחצה שחרית ומת ומינו כהן אחר תחתיו קודם תמיד של בין הערבים, לא יביא חצי עשרון מביתו ולא חצי עשרונו של ראשון. אלא מביא עשרון שלם וחוצהו, מקריב מחצה ומחצה אבד, נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין.

גמרא

602 מה שא' במעילה (דף ט:) הנהנה מבשר קדשי קדשים קודם זריקה וכו' יביא קטורת שכולה למזבח הוא למוסרה לצבור. תוס'.
 603 תוס' שואלים למה צ' את הכ' "לא תעלו עליו קטרת זרה"? נלמד מכאן. ואומר רבי שהיינו או' שצבור מצווים שלא ישנו אבל יחיד כעין צבור מביא. ותימה א"כ ל"ל לא תעלו בלשון רבים. ונראה שאינו מחזר אלא על קטרת סמים ששייך למזבח הקטרת באותה פרשה, ולא על מה שלא כ' קודם והיינו או' שעל מזבח החיצון מביא. תוס'.
 604 על שם מחבת קוראים להם חביתים ככ' (ויקרא ו) על מחבת בשמן תעשה. רש"י.

מביא עשרון וחוצהו מח' בבקר
ומח' בה"ע

תנו רבנן, אילו היה נאמר "עֲשִׂירֵת הָאֶפֶה
סֵלֶת מִנְחָה תָּמִיד מִחֲצִית בְּבֶקֶר וּמִחֲצִית
בְּעֶרֶב" הייתי אומר שבחביתי כהן גדול מביא חצי עשרון מביתו בשחרית
ומקריב, ומביא חצי עשרון מביתו בערבית ומקריב. והכתוב: "עֲשִׂירֵת
הָאֶפֶה סֵלֶת מִנְחָה תָּמִיד מִחֲצִיתָהּ בְּבֶקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרֶב", שמביא
עשרון שלם וחוצהו ומקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים.

נטמא או אבד או שמת כ"ג ומינו אחר
מביא עשרון ב' חצאים קרבים וב' אובדים

ולומדים מהכתוב "וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרֶב",
מחצה משלם הוא מביא. שאם המחצה
של בין הערבים נטמא או שאבד, לא יביא חצי עשרון מביתו ויקריב.
ומביא עשרון שלם מביתו וחוצהו, ומקריב מחצה ומחצה אבד, נמצאו
שני חצאים קרבים ושני חצאין אובדים. ולומדים שכהן גדול שהקריב
מחצה שחרית ומת ומינו אחר תחתיו, לא יביא חצי עשרון מביתו או את
חצי עשרונו של ראשון. מהכתוב "וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרֶב", מחצה משלם הוא
מביא ומקריב. מביא עשרון שלם וחוצהו ומקריב ומחצה אבד, נמצאו
שני חצאים אובדים ושני חצאים קרבים.

מחצה ראשון וב' תעובר צורתם
וישרפו אפי' פיגול טעון עיבור צורה

התנא שנה לפני רב נחמן מחצה ראשון,
שנשאר מהכהן הראשון, ומחצה שני,
שנשאר מהכהן השני, תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה. ורב נחמן
אמר לו המחצה הראשון היה ראוי להקרבה כשהפרישו ולכן הוא טעון
עיבור צורה. אבל מדוע המחצה השני טעון עיבור צורה, הרי הוא בא
לאיבוד מתחילה וישרפו אותו לאלתר. אלא מי שאמר לך ששניהם
טעונים עיבור צורה הוא התנא דבי רבה בר אבוה שאמר שאפילו פיגול
טעון עיבור צורה⁶⁰⁵. רב אשי אמר שאפילו לחכמים שאמרו שפיגול
אינו טעון עיבור צורה. כאן שניהם טעונים עיבור צורה. מפני שבשעה
שחלקו את העשרון היה יכול להקריב איזה מחצה שירצה ושניהם היו
ראוים, ואחר כך אחד מהם נדחה.

ר"ח ב"א אר"י אופה ומטגנה רב
אסי אר"ח מטגנה ואופה

כיצד עושים חביתי כהן גדול, שכתוב בהם
"מִחֲבֵת" וכתוב בהם "מִרְבֵּכֶת"? רבי חייא

605 שלומדים עון עון מנתר אף לענין זה כמו שדורשים בפסחים דף ג. ובפרק איזהו מקומן (זבחים דף נו:): ביום
אתה שורפו ואי אתה שורפו בלילה. תוס'.

בר אבא אמר בשם רבי יוחנן אופה ואחר כך מטגנה. רבי אסי אמר בשם רבי חנינא מטגנה ואחר כך אופה. רבי חייא בר אבא אמר מסתבר לומר כדברי, שנאמר "עַל מַחְבֵּת בַּשֶּׁמֶן תַּעֲשֶׂה מִרְפָּכַת תְּבִיאָנָה תְּפִינִי מִנְחַת פְּתִים תִּקְרִיב", תופיני נוטריקון של תאפינה נאה, ואם מטגנה תחילה אינה נאה. רבי אסי אמר מסתבר כדברי מפני שתופיני הוא נוטריקון של תאפינה נא, מבושלת מעט על ידי הטיגון.

ואומרת הגמרא שתנאים נחלקו במחלוקת "תפיני" תאפינה נא רבי או' נאה ר"ד או' רבה
 זו. במה ששנינו בברייתא "תפיני", תאפינה נא. רבי אומר תאפינה נאה. רבי דוסא אומר תאפינה רבה, הרבה אפיות אופה ומטגן ואופה⁶⁰⁶. ורבי דוסא מפרש "תפיני" נוטריקון תאפינה נא, ותאפינה נאה. תחילה יאפה בלא שמן ואחר כך יטגן, ואחר כך יגמור את האפיה.

לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים ודוחות את השבת
 הגמרא מביאה ששנינו חביתי כהן גדול לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים⁶⁰⁷, ודוחות את השבת. ושואלת הגמרא מנין שאפיתן דוחה את השבת, מדוע לא יאפה מאתמול?. אמר רב הונא תופיני תאפינה נאה. ואם יאפה אותה מאתמול היא תתנפה ברוח ולא תהיה נאה. ורב יוסף הקשה שיאפה אותה בערב שבת ויכבוש אותה בירק כדי שהרוח לא ישלוט בה. דבי רבי ישמעאל שנו שלומדים שאפיתן בשבת מהכתוב "עַל מַחְבֵּת בַּשֶּׁמֶן תַּעֲשֶׂה" ואפילו בשבת, ואפילו בטומאה⁶⁰⁸. אביי אמר מהכתוב "סֵלֶת מִנְחָה תְּמִיד", הרי היא כמנחת תמידים שדוחות שבת⁶⁰⁹. רבא אמר מהכתוב "עַל מַחְבֵּת" מלמד שטעונה כלי שרת⁶¹⁰. ואם יאפה אותה מאתמול תפסל בלינה⁶¹¹.

606 ל"א רבה גדולה ומרוקעת ודקה וזהו גוייה ומטגנה תחילה ואח"כ אופה ויש טיגון נא ונאה. רש"י.
 607 בתנור של מתכת שהיה בעזרה ולישה ועריכה ואע"ג שהיא קודם מתן שמן ולתנא זה מדת יבש לא נתקדשה. הרי צ' פנים מפני סבר שחצי עשרון שבו היה חולק חביתי כ"ג נמשח. ולא משחו את העשרון השלם מפני שכל אדם מודד בו מנחתו ופעמים שמוציאו לחוץ, אבל זה אינו מסור אלא לכהנים. רש"י.
 608 כאן לומדים מכתוב אחד שבת וטומאה משום שהתורה גלתה בפסח שלומדים מבמועדו אפילו בשבת. וצריך בטומאה פסוק אחר איש נדחה ואין צבור נדחין דהי מינייהו מפקת שהם שקולים ולא דמו לפסח. תוס'.
 609 שכ' בשבת (במדבר כג) על עולת התמיד ופסח נמי לומדים מועדו מועדו מתמיד. תימה שהוא למד מן הלמד ונראה שהוא גלויי מילתא בעלמא. תוס'.
 610 (ואפי' מודדו בחצי עשרון שאינו נמשח על כרחך אפיתו במחבת שהוא כלי שרת.
 611 תוס' שואלים שבסוף פ' רבי ישמעאל (לקמן דף עב:) מרבים שתי הלחם מהכ' מועדי ה' הכתוב קבע מועד אחד לכולן, ומסיק שתי הלחם לאפייה וסבר תנור מקדש. ואם יאפה מאתמול נפסלה בלינה ואפי' צ' כתוב. וי"ל